

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
יב' תמוז תשע"ב

פרשה:

פרשת בלק

כותרת:

לא משנה יהודי או גוי אבל צריך להיות חסיד...

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת בלק

לא משנה יהודי או גוי אבל צריך להיות חסיד...

כוכב ה-NBA קארים עבדול ג'אבר הפיק סרט על סיפור חייהם של חיילים שחורים ששירתו בצבא ארצות הברית.

אביו היה ממשחררי מחנה בוכנוואלד בימי מלחמת העולם השנייה. בעת השחרור פגש אביו ילד בן שמונה שהיה נראה כמו ילד צנום בן חמש והוא אסף אותו בזרועותיו. הילד הזה נודע לימים כהרב ישראל מאיר לאו, הרב הראשי לישראל.

אותם גויים שעסקו בהצלת יהודים במלחמת העולם השנייה נקראים באנגלית בשם "צדיקי האומות". אבל ביהדות הם מכונים בשם "חסידי אומות העולם". היהדות לא מכתירה אותם בתואר 'צדיקים' אלא דווקא בתואר 'חסידי'. הרי לנו שלא מוכרחים להיות יהודי כדי להיות חסיד, אלא גם גוי יכול להיות חסיד...

מיהו ומהו 'חסיד'? מה מאפיין 'חסיד'?

לפני שהחסידות באה לעולם היתה ידועה תופעת ה'מגידי'. הם היו 'מטיפים' שעברו מעיירה לעיירה והתפרנסו מאמירת דרשות בבתי הכנסת, ותפקידם היה לעורר את הקהילה בתשובה.

הם היו מגיעים לעיירה לכבוד שבת והיו מודיעים בבתי הכנסת שביום השבת בשעה ארבע אחרי הצהרים המגיד ישא דרשה, וכל בני העיר היו באים לשמוע ולהתעורר בתשובה.

במידה והמגיד היה עושה "עבודה טובה" הוא היה מקבל אחרי שבת תשלום הגון עבור הדרשה שלו. בשבת הבאה הוא כבר היה דורש ביישוב הבא. מגיד שהיה מצליח לגרום לכל הקהילה לגעות בבכיה בשעת הדרשה - נחשב למגיד מוצלח במיוחד...

במשך השבת הוא היה בוחן בשבע עיניים את התנהגותם של חברי הקהילה וכך היה לו חומר די והותר לדרשה שלמה. הרי בכל קהילה יש קצת מתחים, מריבות סמויות או גלויות, לשון הרע וכיו"ב. הוא היה מגלה וקולט עד מהרה את החולשות ואת נקודות התורפה של הקהילה.

המגיד היה עולה על הבימה ומתחיל להוכיח את בני העיר על כל חטאיהם ופשעיהם. על חוסר היושרה שלהם בעסקיהם ועל הדיבורים באמצע התפילה בבית הכנסת. הוא היה מתאר בססגוניות ובלשון מושחזת את העונשים הכבדים שיהיו מנת חלקם על התנהגותם ומתאר בצבעים חיים את חוס הגיהנום על כל ניחוחותיו. ככל שחוש הדמיון של המגיד היה מפותח יותר - כך דרשתו היתה מוצלחת, מעוררת ונוגעת ללבם של המאזינים.

דעת לנבון נקל, שכשאנשים מאזינים לתיאורים מזעזעים כאלו, הם נכנסים לפחד גדול ובוכים מרורות. ככל שהמטיף גרם ליותר אנשים לבכות - הוא קיבל יותר כסף...

הבעל-שם-טוב - מייסד תנועת החסידות - סלד מאוד מהתנהלותם של ה'מגידי-מטיפים' הללו. הוא האמין שהקב"ה אינו מלך קשה ורגזן שמחפש דרכים להציק לעמו ישראל, אלא להיפך, הוא אב רחום וחנון שאוהב את בניו כשם שאבא אוהב את ילדיו ותמיד מחפש את הטוב הטמון בהם.

הבעש"ט היה הולך מעיר לעיר ומספר ליהודים היקרים הללו עד כמה הקב"ה אוהב אותם ומחבב אותם, כמה נחת רוח הוא שואב ממצוה קטנה שיהודי עושה, ועד כמה גדולה שמחתו וגאוותו בהתנהגות של עם ישראל.

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב, סנגורן של ישראל, נהג כידוע ללמד זכות תדיר על עם ישראל. מסופר שפעם אחת הוא האזין למטיף אחד שנשא דרשה אלימה באוזני קהל השומעים. הלה המטיר אש וחיצים על הקהילה, והזכיר את כל חטאיה האמיתיים והמדומים. לאחר שסיים את דרשתו, פנה רבי לוי יצחק להקב"ה ואמר לו: "אל תקשיב לו למגיד, כל מה שהוא אמר היה רק לצורך פרנסתו, הלא זוהי העבודה שלו, יש לו משפחה להאכיל, יש לו שלוש בנות לחתן. אני מבקש ממך, ריבונו של עולם, תן לו את הכסף שהוא זקוק לו כדי שיפסיק להוציא דיבה על בניך היקרים".

מסופר שפעם יהודים נכחו בדרשה של מגיד מסוג כזה, אבל התקשו לסבול ולהקשיב לרוע שיצא מפיו. אט אט החלו אנשים להתחמק מבית הכנסת, הקהל פשוט ברח משם. לפתע אחד מהם צעק: אוי, זה לא בסדר שאנחנו בורחים על נפשנו, קודם עלינו להציל את הנשים והילדים מעונשו של זה...

במקרה אחר, אחד המגידי הכין דרשה קשה ונוקבת, הוא התעתד לשפוך אש וגפרית על ראשה של קהילה שלמה. אולם בגלל מקרה מסויים הוא נאלץ להשאר במקומו ולא היה יכול להגיע לעיר כמתוכנן, והדרשה התבטלה.

כעבור זמן-מה אותו מגיד לא חש בטוב, הוא הרגיש כאבים עזים בחזה, הוא לא ידע אם מדובר בכאב-לב או במשהו שקשור לקיבה. הוא הלך אפוא לרופא שבדק אותו מכף רגל ועד ראש ולא מצא שום בעיה. הרופא החל להתעניין ולחקור אותו: אולי יש משהו שמעיק עליך וגורם לך את הכאבים הללו? המגיד סיפר לו דברים כהווייתם, שהוא היה צריך לדרוש דרשה במקום פלוני ובסוף הכל התבטל והוא אף פעם לא נשא את הדרשה המתוכננת.

הרופא ביקש מהמגיד לשאת את הדרשה בפניו כי הוא מעוניין לשמוע אותה לאלתר. הרופא לא היה צריך לשכנע אותו יותר מידי והלה החל מיד לדרוש ולשפוך אש וגפרית... כשהוא סיים את הדרשה הרופא שאל אותו: נו, כעת אתה מרגיש יותר טוב? והלה השיב בחיוב. אמר לו הרופא: "עם כל כך הרבה רוע ורשעות על הלב - לא פלא שלא הרגשת טוב"...

רבי זוסיא מאניפולי ראה פעם יהודי פלוני שהיה מפורסם כגס-רוח ולא ישר, שנכנס להיכל רבו המגיד ממעזריטש, והמגיד קיבל אותו בסבר פנים יפות ומאירות. לרבי זוסיא היה קצת תרעומת על רבו שהאיר פנים לאדם שכזה. אבל לאחר מכן הוא התחרט על כך שהוא הטיל ספק בהנהגת רבו וביקש תיקון מאת המגיד ממעזריטש. המגיד בירך אותו שמכאן ואילך הוא יראה אצל השני רק את הטוב והחיובי.

ישנם כאלו שרואים רע ומוכנים לשאת ולסבול אותו. ואילו רבי זוסיא - כתוצאה מברכתו של המגיד ממעזריטש - לא ראה מלכתחילה שום רע על אדם בישראל.

את היסוד להנהגה הזאת שצריך לראות רק את הטוב אצל יהודי, אנחנו מוצאים בפרשת השבוע, פרשת בלק. אנחנו קוראים על בלעם שהיה נביא אומות העולם והוא התבקש על ידי בלק שיבוא לקלל את עם ישראל ואף הבטיח לשלם לו כהוגן תמורת זאת.

בלעם היה ראשון ה'מטיפים'. כל תפקידו היה למצוא עוולות וחסרונות בהנהגתו של עם ישראל. כך הוא קיווה לעורר כעס אצל הקב"ה על עם ישראל, כפי שכתוב בספר הזהר על הפסוק "שתום העין - עין רעה היתה לו" (זהר ח"א, ס"ח ב).

בלעם לא היה מ"חסידי אומות העולם" אלא מ"מתנגדי אומות העולם". הוא עסק בחיפוש עוולות ומגרעות. אבל בסופו של דבר, הוא דיבר כמו חסיד. הוא הניח את היסוד הנכון כיצד יש להביט על יהודי. הוא אמר את המילים "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל". הקב"ה לא רואה שום עון ביעקב ולא רואה שום דבר שקר בישראל. הקב"ה כל כך אוהב את בני ישראל עד שהוא לא מוצא בהם שום חסרון.

בין אם אתה יהודי או - להבדיל - גוי, עליך להיות חסיד...

(ראה בהרחבה בשיחת עשרה בטבת תנש"א, 'תורת מנחם' כרך ב עמ' 115 ואילך).

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד